

kavbojke premerijo s prisiljenim, kislim nasmeškom. Ko te s pogledom prečrtajo, ker si preveč dovoliš, glede na poden, s katerega si.« Kaže, da so odrasli bolj izgubljeni v iskanju svoje identitete kot večina mladostnikov – slednji so (z nekaterimi izjemami) le malce neučakani velikega življenja in izpolnitve sanj.

Vir: Aksinja Kermauner, osebni arhiv

Dosedanji dobitniki nagrade:

- 2018 – Aksinja Kermauner, *Žiga špaget je za punce magnet* in Suzana Tratnik, *Tombola ali življenje!*
- 2017 – Vinko Möderndorfer, *Kit na plaži*
- 2016 – Marjana Moškrič, *Sanje o belem štrpedu*
- 2015 – Mate Dolenc, *Mali princ z otoka*
- 2014 – Vinko Möderndorfer, *Kot v filmu*
- 2013 – Janja Vidmar, *Kebarie*
- 2012 – Feri Lainšček, *Pesmi o Mišku in Belamiški*
- 2011 – Bina Štampe Žmavc, *Cesar in roža*; Milan Dekleva, *Pesmarica prvih besed*
- 2010 – Dim Zupan, *Hektor in male ljubezni*: zgodba nekega Hektorja

- 2009 – Marjana Moškrič, *Stvar*
- 2008 – Andrej Rozman Roza, *Kako je Oskar postal detektiv*
- 2007 – Bina Štampe Žmavc, *Živa hiša*
- 2006 – Janja Vidmar, *Zoo*
- 2005 – Slavko Pregl, *Usodni telefon*
- 2004 – Mate Dolenc, *Leteča ladja*

ČOPOVI DIPLOMI 2017

Čopove diplome in Čopova priznanja so najvišje državne nagrade za izjemne uspehe na področju knjižničarstva, ki so širšega družbenega pomena in prispevajo k napredku knjižničarske stroke. Čopova diploma in Čopovo priznanje sta poimenovana po slovenskem knjižničarju in učenjaku Matiji Čopu.

Čopova diploma se podeli za izredno pomembno življenjsko delo na področju knjižničarstva, ki je širšega pomena in prispeva k ugledu in napredku knjižničarske stroke. Čopove diplome se podeljujejo posameznikom, ki so člani rednih ali pridruženih članov Zveze. Čopovo diplomu lahko posameznik prejme le enkrat.

Čopovo priznanje se podeli za enkratne dosežke, ki so plod izvirnih strokovnih pristopov ali za posebne zasluge pri popularizaciji knjižničarstva, krepitvi ugleda knjižničarjev, knjižnic in knjižničarske stroke v javnosti ter za zasluge pri razvoju knjižnične dejavnosti. Čopova priznanja se podeljujejo posameznikom, ki so člani rednih članov Zveze, rednim članom Zveze ter pridruženim članom Zveze. Izjemoma se Čopova priznanja podeljujejo tudi drugim organizacijam, ki podpirajo delovanje Zveze in njenih članov oziroma imajo posebne zasluge za popularizacijo in napredek knjižničarske stroke. Čopovo priznanje lahko posameznik ali organizacija prejmeta večkrat.

Čopovi diplomi za leto 2017 sta prejeli **Darja Lavrenčič Vrabec** (Mestna knjižnica Ljubljana) in **Maja Logar** (Mariborska knjižnica).

Utemeljitev

Mag. DARJA LAVRENČIČ VRABEC, diplomirana slovenistka in bibliotekarka, se je z mladinskim knjižničarstvom srečala leta 1986 kot študentka na delu v Pionirski knjižnici, enoti Knjižnice Otona Župančiča, kjer se je dobro leto kasneje zaposlila kot informatorka. Delo na izposoji in sodelovanje s kolegi, kot so bili Saša Vegri, Dane Zajc, Vojko Zadavec, Breda Mahkota, Tanja Pogačar in Silva Novljan, jo je uvedlo v jedro strokovne problematike mladinskega knjižničarstva. Kasneje je prevzela vodenje Pionirske knjižnice, od združitve ljubljanskih splošnih knjižnic pa opravlja delo vodje Pionirske – centra za mladinsko književnost in knjižničarstvo ter vodje Oddelka za otroke in mladino Knjižnice Otona Župančiča v Ljubljani. Magistrski naslov je pridobila z magistrskim delom *Tabuji v slovenski mladinski prozi*.

Verjetno ni slovenskega knjižničarja, bibliotekarja, založnika in podpornika knjižnic, ki bi ne poznal Darje Lavrenčič Vrabec in njenega doprinosa k slovenski mladinski književnosti in knjižničarstvu. V svoji 30-letni strokovni karieri kontinuirano gradi in sodeluje pri *Priporočniku za branje kakovostnih mladinskih knjig* kot urednica in vodja uredniškega odbora *Priročnika*; pri Strokovnih sredah, kjer je nepogrešljiva vodja, koordinatorka in predavateljica; pri Slovenskem knjižnično-muzejskem MEGA kvizu, kjer deluje kot članica delovne skupine muzealcev in bibliotekarjev ter kot avtorica posameznih vsebinskih sklopov. S pripravo vsakoletne bralnosposobujevalne akcije ob 2. aprilu, mednarodnemu dnevu knjig za otroke,

skupaj s Slovensko sekcijo IBBY skrbi za promocijo mladinske književnosti med mladimi bralci. Strokovno sodeluje pri izboru in pripravi razstave »Bologna po Bologni«, ki jo s knjigarno Konzorcij ter Slovensko sekcijo IBBY uspešno pripravlja že 25 let. S sodelavci Pionirske je strokovno domislila in izpeljala novo postavitev leposlovnega gradiva za otroke in mladino, ki so jo prevzeli vsi mladinski oddelki v Mestni knjižnici Ljubljana. Pred časom je skupaj s sodelavci sprožila tudi javni apel o primanjkljaju kakovostnih izvorno slovenskih poučnih knjig, saj je Pionirska edina ustanova v slovenskem prostoru, ki s priznanjem zlata hruška opozarja na pomen kakovostnih leposlovnih in poučnih knjig za otroke in mladino. Omenjeno priznanje zlata hruška je plod dolgoletnega dela z vrednotenjem otroške in mladinske literature ter je postalo prepoznavna in zelena znamka med založniki in bralci.

Ob vseh naštetih projektih, sodelovanjih ter obsežni bibliografiji in dolgem seznamu izvedenih predavanj, Darjo Lavrenčič Vrabec odlikujejo izjemne osebne lastnosti in strokovne sposobnosti, zaradi katerih jo vabijo v mnoge odbore, komisije in žirije.

Magistrico Darjo Lavrenčič Vrabec lahko v sodobnem jeziku poimenujemo kar legenda mladinske književnosti in knjižničarstva. Za izjemen doprinos k razvoju knjižnične dejavnosti ter prispevek k dvigu ugleda slovenskih splošnih knjižnic in krejitvi položaja knjižničarjev ji Komisija za Čopove diplome, Čopova priznanja in Čopove plakete podeljuje Čopovo diplomu za leto 2017.

Iskreno čestitamo!

Bibliotekarska specialistka MAJA LOGAR ima 20 let delovnih izkušenj v knjižnični dejavnosti. Leta 2000 je prevzela vodenje službe za mlade bralce v Mariborski knjižnici. S poglobljenim strokovnim delom in izjemno tankočutnostjo

vpliva na oblikovanje kriterijev vrednotenja mladinske literature, tudi v procesu klasifikacije, in jo skuša približati mlademu bralcu. Tega, v skladu z izhodišči službe za mlade bralce, postavlja v središče pri izvedbi najrazličnejših oblik dejavnosti, ki jih povezuje s promocijo knjižnične zbirke in značilnostmi lokalnega okolja.

Njeno delovanje ni omejeno samo na lokalno okolje, ampak je izrazito naravnano v nacionalno delovanje in povezovanje. Aktivna je pri načrtovanju in realizaciji projektov na nacionalnem nivoju, pri čemer sta v ospredju projekta Pravljični večeri za odrasle in Pravljični dan s pravljico šolo. Pravljična šola predstavlja inovativen prispevek pri strokovnem usposabljanju mladinskih knjižničarjev. Zasnova Pravljične šole je praktična nadgradnja temeljnih izhodišč službe za mlade bralce in prepoznavanje pomanjkanja organiziranega strokovnega usposabljanja in prepletanja dobrih praks za določen profil knjižničarjev. Maja Logar je vsa leta razvijala smernice za razvoj mladinskega knjižničarstva v Mariborski knjižnici, pri čemer je sledila sodobnim strokovnim trendom, te pa prenašala v širši slovenski prostor. Aktivno je sodelovala pri oblikovanju Sekcije za mladinsko knjižničarstvo pri ZBDS, kjer je bila v zadnjih dveh mandatnih obdobjih tudi članica Izvršnega odbora te sekcije. Tesno je tudi njeno sodelovanje s Sekcijo za šolske knjižnice pri ZBDS, s Pionirsko – centrom za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri Mestni knjižnici Ljubljana, z Društvom Bralna značka Slovenije, Prežihovo bralno značko ter s študijsko skupino šolskih knjižničarjev pri Zavodu Republike Slovenije za šolstvo.

Majo Logar odlikuje odlično in poglobljeno poznavanje mladinske literature in mladinskega knjižničarstva, kar potrjuje tudi njeno aktivno sodelovanje v žiriji za nagrado večernica in

v uredništvu revije *Otrok in knjiga* ter sodelovanje pri izvedbi študijskih vsebin za mladinsko književnost s poudarkom na mladinskem knjižničarstvu na Univerzi v Mariboru. Njena visoka strokovna usposobljenost se zrcali tudi v dveh zbornikih. *Sedi, povem ti eno pravljico* je plod sodelovanja Maje Logar z Ljubo Jenče. Drugi zbornik, *Splet znanja in domišljije: zbornik ob petdesetletnici mladinskega knjižničarstva v Mariboru: 1953–2003*, pa je nastajal raziskovalno, pri čemer je Maja Logar kot urednica zbornika tesno sodelovala z nekdanjo direktorico Mariborske knjižnice Darjo Kramberger in drugimi mariborskimi knjižničarji, v njem pa podala izostren pogled na mladinsko knjižničarstvo v Mariboru v obdobju 50-ih let. Zbornika predstavljata temeljni in unikatni deli za področje mladinskega knjižničarstva in proučevanja umetnosti pripovedovanja v nacionalnem prostoru. Za neprecenljiv prispevek k razvoju mladinskega knjižničarstva ji Komisija za Čopove diplome, Čopova priznanja in Čopove plakete podeljuje Čopovo diplomu za leto 2017.

Iskreno čestitamo!

Darja Lavrenčič Vrabec in Maja Logar
(foto: Milan Štupar)

Objavljamo tudi nagovora obeh nagrajenk ob slavnostni podelitvi, ki je potekala 21. decembra 2017 v Veliki čitalnici Narodne in univerzitetne knjižnice. S ponosom dodajamo, da sta obe nagrajenki tudi dolgoletni članici uredniškega odbora revije *Otrok in knjiga*.

Darja Lavrenčič Vrabc

Spoštovani udeleženci današnje večerne slovesnosti, cenjena kolegica dr. Sabina Fras Popović, predsednica ZBDS, cenjena kolegica ga. Martina Rozman Salobir, ravnateljica NUK, dragi nagrajenci in vsi stanovski kolegi, zbrani v prepolni dvorani Plečnikove velike čitalnice Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani!

Zame osebno, za moje življenje in delo je danes velik in izjemno pomemben dan!

Občutim ga kot večkratni praznik, saj je letošnje leto prineslo tudi sedemdesetletnico Zveze bibliotekarskih društev Slovenije in nepozaben kongres ZBDS v Olimju *Ustvarimo deželo bralcev: Sodelovanje. Povezovanje. Skupnost*, na katerem je sodelovala tudi Mestna knjižnica Ljubljana.

Čopova diploma je letos prav posebej počastila slovensko mladinsko knjižničarstvo, ki bo v letu 2018 praznovalo 70-letnico Pionirske in slovenskega mladinskega knjižničarstva. Zelo sem vesela, da jo je prejela tudi moja ljuba stanovska kolegica iz Mariborske knjižnice in dragocena sodelavka Maja Logar, s katero sva stkali dolgoletno delovno sodelovanje in osebne, prijateljske vezi.

Vesela sem, ker sem na ta praznični večer v tako odlični družbi Čopovih nagrajencev, med katerimi je kar veliko kolegov, tudi moj sodelavec Marijan Špoljar.

Čopova nagrada, ki jo s ponosom prejemam danes, je zrasla iz korenin danes mogočnega drevesa mladinskega knjižničarstva, ki so ga posadile prve

Pionirke: iz Ljubljane stanovske kolegice Martina Šircelj, Andra Žnidar, dr. Marjana Kobe, iz Maribora pa gospa Darja Kramberger. K njegovi rasti in k zorenju so nato prispevale še naslednje generacije, med katerimi naj omenim prav posebej dr. Silvo Novljan, »naša pesnika dva«, Daneta Zajca in Sašo Vegri, pa predani mladinski knjižničarki Bredo Mahkota, Jagico Cigler in izjemnega kolega Vojka Zadravca, ki so me na začetku moje poklicne poti tako skrbno in prepričljivo uvedli v to strokovno področje, da mu ostajam zvesta in zavezana že 30 let. Ko se danes spominjam tega časa, imam občutek, kot bi mi predali štafeto in rekli: »Teci! Pokaži vse, kar zmoreš! Vse je mogoče, če to res hočeš!«

Moja Čopova diploma je tudi sad timskega dela Pionirske in njenega strokovnega znanja, po čemer je prepoznavna že več desetletij.

Brez pogumnih, predanih in svojemu poslanstvu zvezanih sodelavcev, kot so Vojko Zadavec, Ida Mlakar Črnič, Kristina Picco, Tone Obadič, Katja Kemperle, ter vodstva knjižnice, zlasti pa nekdanje direktorice mag. Jelke Gazvoda, ne bi mogli razvijati in izvesti velikih strokovno kreativnih podvigov, kot so bili npr. nova postavitev mladinskega leposlovja na mladinskih oddelkih MKL, animirani film *Knjiga te čaka. Poišči jo!*, družabna igra *Potovanje deklice Delfine*, ki je posvečena kulturni urednici, prevajalki in mladinski pisateljici dr. Kristini Brenkovi, si zamisliti in izvesti najrazličnejših posvetovanj in simpozijev, organizirati in že vrsto let pripravljati in voditi Strokovnih sred, razvijati Slovenskega knjižnično-muzejski MEGA kviza. Ne bi si bilo možno zamisliti in razvijati letnih *Priročnikov za branje kakovostnih mladinskih knjig*, ki so naša blagovna znamka, ter skupaj z zunanji strokovnimi sodelavci, zlasti pa z eminentnim uredniškim odborom 13 strokovnjakov, tudi znanstvenikov,

posaditi drevo zlata hruška in vsako leto na Prazniku zlatih hrušk z njega pobrati zlato knjižno bero. Vsega tega ne bi bilo brez sodelovanja, povezovanja, ustvarjanja skupnosti, tudi skupnosti bralcev, kar je bila tudi vodilna usmeritev letošnjega kongresa ZBDS.

Zavedamo se, da prav mi, mladinski knjižničarji, postavljamo temelje bralne kulture, saj vzgajamo mladega bralca, njegovo družino in posrednike branja in tako lahko »iz malega zraste veliko.« Če kdaj, potem je to zdaj, v času pomanjkanja medsebojnih odnosov, nadomeščanja le-teh s tehnologijo, z družabnimi omrežji, še kako pomembno. Pomembno je dati vedeti, da so knjižnice še vedno vsem prebivalcem odprti prostori svobode, sprejemanja, pomoči pri uresničevanju njihovih potencialov.

Mladinski knjižničarji otrokom in mladim s pomočjo kakovostnih knjig, zgodb posredujemo tudi spoznanja o svetu, vrednote. Zlate hruške imajo pri tem velikansko vlogo.

Hvaležna sem usodi, da sem v svojem delu našla tudi življenjsko poslanstvo, ki ni samo služba, temveč način življenja in strast. Naj se ob tem za vse razumevanje in podporo zahvalim še svoji družini, ki mi to omogoča. Na tej poti sem se naučila, da je potrebno biti tudi pogumen ali povedano s Pavčkovimi verzmi: »*ko hodiš, pojdi zmeraj do konca ... V knjigi do zadnje vrstice, v življenju do prave resnice ... A če ne prideš ne prvič ne drugič do krova in pravega kova, poskusi vnovič in zopet in znova.*« (Popotnik)

In moto so mi misli ljubega pisatelja Patricka Nessa iz knjige *Sedem minut čez polnoč*, kjer eno od življenjskih sporočil pošasti pravi: »*Vse, kar moraš storiti, je govoriti resnico!*«

Naj na koncu povem, da grem z veseljem in ponosom v novi krog svojega delovanja, pri čemer me dano priznanje opogumlja, mi daje moč in energijo.

Hvala vam zanj!

Maja Logar

*Nikamor času ne mudi se tu.
nizko je, kjer obstal sem, na planoti
boričevje – in v tihem jezeru
počasi, list za listom, se na dnu
nabira šota. Dolgo stal bi tu
in zbiral misli svoje bi v samoti.*
(Janko Glazer)

V prvem prostem jutru, ko sem izvedela za tole priznanje, sem se dvignila h Glazerjevi pesmi na Pohorju, odkoder se pogled razteza k Peci in Uršlji gori, nazaj k Mariboru in Dravi, pa proti Velenju in Ljubljani. Od Ribniškega jezera visokega barja in bele vétrove trave prvega snega, k nizkemu ljubljanskemu barju.

Vse je bilo povezano, kakor je danes v poklonu mladinskemu knjižničarstvu in knjižničarstvu nasploh. In sem ponosna, počaščena in vesela, da sem lahko tukaj z drago Darjo Lavrenčič Vrabcem in s cenjenimi nagrajenimi kolegi in kolegico.

Hvaležna sem za Čopovo diplomu, ki je potrditev našega in mojega dela in je seveda tudi kolektivna nagrada. Kajti brez izjemnih sodelavk in sodelavcev, ki ves čas, vse od začetkov mojih ljubezni, zavzeto ustvarjajo in razmišljajo z mano ter me učijo, danes ne bi bila tukaj. Nalagajo se pokrajine knjig in ilustracije, pravljic, ljubiteljskega gledališča, glasbe, zapisov življenjskih zgodb in terenskega dela, umetnosti pripovedovanja in stalna želja, da bi bila knjižnica vedno tudi sreča otrok in mladostnikov. Njihov smernik, da bi jim bilo vse razumljivo in dostopno in da bi bili v njej vedno radovedni, suvereni in zahtevni ter obdani z lepim in občutenim. In s pravljico, kot najbolj pravo izkušnjo, kaj pomeni biti človek, kako misliti čuteče in čutiti razmišljujoče, kakor je na letošnjem 17. Pravljičnem dnevu mlade in odrasle učil naš osrednji gost Chris Cooper.

Hvaležna sem Mariborski knjižnici, ki me je pripeljala k mladim bralcem,

čepprav, moram priznati, me je s tem svojim korakom v začetku zaradi neznanega precej zanihala v dvome. Že zelo kmalu pa sem spoznala, da je to moje potovanje povezano z neusahljivim raziskovanjem in združevanjem vsega, kar imam v življenju rada. Vsakega svojega dne se veselim. Ker vem, kako močno me delo mladinskega knjižničarja izpolnjuje z ustvarjalnostjo, svobodo in hrepenenjem. In v kako bogat svet zanimivih in ljubih mi ljudi, pa osupljivih umetnosti me vodi.

Hvaležna sem družini, ker skupaj z mano neločljivo in naklonjeno biva v večnih stolpičih knjig, sanj, mnogih nočnih razmišljanj in kolovratenj.

Hvala tudi komisiji za odločitev in zapanje ter Zvezi bibliotekarskih društev Slovenije, predsednici dr. Sabini Fras Popović in njeni skupini, ker s takšno skrbjo, radostjo in povezanostjo do dovršenosti snujejo svoje dogodke.

Čopovo priznanje mi je dragoceno zaradi vseh, ki ste z mano, in zaradi zavedanja, ki me je v tem času presunilo z izostreno močjo: da sem srečna v tem svojem svetu. Zapomnila si ga bom po simbolni ljubljansko-mariborski pionirski navezi, njegov čas pa po jubileju Martina Krpana, Marlenke Stupica in drage Ančke Gošnik Godec. V mojem delu mi je, kot v njeni ilustraciji, v katero bi se lahko za dolgo dolgo naselila. Današnji dan z najdaljšo nočjo pa si bom po keltškem verovanju zapomnila kot trenutek, ko se življenje za hip ustavi, da lahko v svojem krogotoku Sonce začne novo pot. In da se lahko, kakor na šotnem mahu, vedno veselimo novih poganjkov.

Ves čas od obvestila do podelitve Čopove diplome so me spremljale in navduševale tudi miške Anje Štefan, zato bi se z njimi zahvalila vsem, ki smo danes skupaj.

*In zato po dolgi poti
gremo sončecu naproti.
Glejte, koliko nas je!
Prej ko slej nam že uspe.*

MAŠA OGRIZEK: KOKO DAJSA: V MESTU. Ilustracije Miha Ha. Založba Miš, 2018. (Zbirka Miškolinke)

Maša Ogrizek je v slovenskem kulturnem prostoru že nekaj časa prisotna kot publicistka, v zadnjem obdobju pa se vedno bolj uveljavlja predvsem kot avtorica knjig za otroke. Lahko bi rekli, da se je začelo s *Sinjerdečo* (2013) in *Slonom na drevesu* (2014 – nominacija za nagrado Kristine Brenkove), nadaljevalo z ekološko naravnanimi deli (*Varuhi gozda*, 2016; *Gozdni dnevnik*, 2017) in *Koko Krišno* (2016), v lanskem letu pa sta jo *Krasna zgodba* in *Gospa s klobukom* izstrelili med (naj)vidnejše slovenske ustvarjalce za otroke. In letos se jim je pridružila še *Koko Dajsa: V mestu* – zbirka zgodb o zoprni stari mestni kuri Koko Dajsi.

Knjige Maše Ogrizek povezuje predvsem specifičen avtoričin pogled na svet, ki se tke čez vse zgodbe, a hkrati ne udarja didaktično na plan: zmes realizma, ki prikaže vse plati življenja, od tistih zelo krasnih do manj krasnih in prav nič krasnih, in (večnega) optimizma, ki vedno znova pokaže, da smo sami krojači svojega življenja, blago in šivalni stroj, če ga sploh imamo, pa pač sta, kakršna sta. Življenje je konec koncev (lahko) piknik!

Vse to prinaša tudi *Koko Dajsa*, v pogled v svet stare zoprne kure, ki pa nam kljub temu skozi zgodbe kar malo priraste k srcu, vsekakor pa nas njene dogodivščine dodobra nasmejijo. Koko Dajsa se je najprej udomačila v reviji *Galeb*. Tam se je pod taktirko tandema Maša Ogrizek in Miha Ha v stripu najprej predstavila njena nečakinja z vasi Koko Krišna, nato pa v zgodbah z bogatimi ilustracijami Mihe Haja še Dajsa. Zgodbe pa zelo uspešno zaživijo tudi v novem mediju – povežejo se v enotno epizodno pripoved o stari kuri, njeni »zlomljeni« nogi, nečakinji in njeni »glisti« (pravzaprav